

Meer Duitsers arm ondanks groeiende economie

[Achtergrond](#) - 23 januari 2017 - Auteur: Josta van Bockxmeer

Hoewel de Duitse economie groeit en de werkloosheid afneemt, is het percentage mensen dat door armoede wordt bedreigd hoger dan ooit. Dat komt vooral door de grote lagelonnensector en de armoede onder ouderen. In de aanloop naar de verkiezingen in september proberen de SPD en Die Linke daar aandacht voor te vragen.

Ouderen die bijklussen als schoonmaker, taxichauffeur of conciërge, omdat ze van hun pensioen alleen niet kunnen leven, of mensen die ondanks hun baan op een uitkering zijn aangewezen; in Duitsland zijn het geen uitzonderingen. Het percentage mensen dat door armoede wordt bedreigd is met 15,7 procent hoger dan ooit. Dat staat in een ontwerp tekst van het vijfde [armoede- en rijkdomsrapport](#) van de Bondsregering. Hoewel het hoge armoederisico geen nieuw probleem is, is de stijging opvallend, omdat de economie in 2016 sterker is gegroeid dan de voorgaande jaren. Ook de werkloosheid was vorig jaar op het laagste punt sinds de Duitse eenwording.

De *Armutsrisikoquote* is het percentage mensen dat minder dan 60 procent van het middeninkomen verdient. Het is het meest gebruikte getal om de armoede in Duitsland te meten. Het middeninkomen is het inkomen waar precies evenveel mensen boven als onder zitten; het ligt duidelijk lager dan het gemiddelde inkomen. In 2015 waren alleenstaanden door armoede bedreigd als ze minder dan 942 euro per maand ter beschikking hadden, voor gezinnen met twee kinderen lag de grens bij 1978 euro. De *Armutsrisikoquote* meet alleen de relatieve armoede en zegt niets over de daadwerkelijke leefomstandigheden van mensen. Het getal laat wel zien dat lang niet iedereen profiteert van de economische vooruitgang.

Minimumloon helpt niet

Volgens Marcus Grabka van het Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DIW) heeft dat oorzaken die al lange tijd een rol spelen. Het percentage mensen met een laag loon, dus een loon dat minder is dan tweederde van het middeninkomen per uur, schommelt al jaren tussen de 20 en de 22 procent. Dat komt vooral doordat veel mensen een zogenaamde *Minijob* hebben, waarbij ze maximaal 450 euro per maand mogen verdienen, zegt Grabka. *Minijobs* zijn voor werkgevers heel voordelig, omdat ze dan geen ziektekosten- en pensioenverzekering hoeven

te betalen.

De invoering van het [minimumloon](#) twee jaar geleden heeft de inkomens volgens Grabka bijna niet verhoogd. “Het was niet te verwachten dat het minimumloon tot een daling van het armoederisico zou leiden”, zegt hij. Volgens hem is het loon van veel mensen door de invoering van het minimumloon maar met een paar cent omhoog gegaan. Op dit moment bedraagt het minimumloon 8,84 euro per uur, dus onder de lagelonegrens, die in 2014 bij elf euro lag. Volgens Grabka werken mensen met een *Minijob* sinds de invoering van het minimumloon vaak een paar uur per week minder, in plaats van dat ze meer verdienen.

Pensioenstelsel biedt geen zekerheid

Oudere mensen hebben ook een hoger risico op armoede, vooral in Oost-Duitsland. “Degenen die nu met pensioen gaan, waren in 1990, ten tijde van de Duitse eenwording, rond de veertig jaar oud”, zegt Grabka. “Ze konden zich niet zo snel aanpassen aan het nieuwe economische stelsel.” Veel van die mensen waren lange tijd werkloos, en bouwden dus geen pensioen op via hun werkgever. Bovendien waren de pensioenen in de DDR anders geregeld, waardoor gepensioneerden in de voormalige DDR nu vaak minder geld krijgen dan gepensioneerden in het westen.

De lage pensioenen zouden weleens een rol kunnen gaan spelen in de aanloop naar de verkiezingen voor de Bondsdag in september. Minister van Economische Zaken Sigmar Gabriel (SPD) kondigde in april vorig jaar al aan dat hij een hernieuwing van het [pensioenstelsel](#) wil, en dat de SPD zich daar tijdens de verkiezingscampagne sterk voor gaat maken. Ook de CDU liet weten iets aan de pensioenen te willen doen. Duitsland kent geen AOW met een wettelijk vastgelegd minimum zoals in Nederland. Wie niet lang genoeg heeft gewerkt of niet genoeg heeft verdiend om voldoende pensioen te krijgen, kan de *Grundsicherung* aanvragen, een uitkering voor gepensioneerden en arbeidsongeschikten. Voor een alleenstaande is dat op dit moment 409 euro per maand, voor een echtpaar 736 euro.

Tot nu toe gaat de discussie over de pensioenen in de verkiezingscampagne onder in het vluchtelingendebat. Gabriel is nog niet gekozen als lijsttrekker, maar hij kondigde bij de nieuwjaarsbijeenkomst van de SPD-fractie in de Bondsdag al aan dat de SPD moet oppassen niet alleen over veiligheid te praten. Anders zouden echte SPD-onderwerpen zoals sociale gelijkheid geen aandacht meer krijgen. Toen Die Linke afgelopen zaterdag haar partijprogramma voorstelde, kwamen er al snel meer vragen over [Sahra Wagenknechts uitspraken over vluchtelingen](#) dan over het eigenlijke programma. Dat gaat onder andere over betere pensioenen en

investeringen in de arbeidsmarkt, de woningbouw en het onderwijs.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/19795/meer-duitsers-arm-ondanks-groeiende-economie>